Expunere de motive

Aplicarea prezentului proiect de lege nu necesită modificări bugetare.

In 1996, deşi s-a creat o nouă lege care reglementa sfera activităţii arhivistice, structura şi filozofia acesteia au rămas neschimbate. Doar denumirea s-a schimbat, dar toată activitatea a rămas una de stat, centralizat, unde tot fondul arhivistic trebuie predat de către orice producător public sau privat, cu câteva excepţii limitativ enumerate de lege, unei singure instituţii, subordonate Ministerului de Interne. Cu toate acestea universităţile, muzeele, cultele legal recunoscute îşi menţin în continuare arhive proprii în care se pot regăsi parţial documentele din fondurile iniţiale. Parte din fonduri nu sunt prelucrate, nu sunt accesibile nici măcar cercetătorilor, pentru ca legea are doar câteva fraze despre accesibilitatea acestui fond, majoritatea acestora conţinând restricţii supradimensionate. Acestora li s-au adăugat altele prin normele de aplicare, respectiv regulamentele de funcţionare.

Faţă de această stare de fapt, prezentul proiect îşi propune ca pe lângă Arhivele Naţionale, care colectează documentele produse de autorităţile centrale şi locale, regiile autonome de interes naţional şi local, societăţile şi companiile naţionale şi locale, care are totodată rolul de coordonare a întregii activităţi arhivistice publice şi de utilitate publică. Muzeele şi universităţile şi-ar menţine arhivele proprii. Pe lângă cele enumerate ar mai funcţiona arhive specializate, cum ar fi cea de filme, documente audio, documente audiovizuale cele ale justiţiei. Pe lângă acestea ar mai funcţiona arhive de interes public, cum ar fi cele ale cultelor religioase, sau cele private, care ar avea aceeaşi accesibilitate ca şi cele publice.

O importantă noutate este definirea colectării şi conservării în interes public, iar regula de bază este ca fondul trebuie să fie accesibil publicului, excepţiile fiind doar cele limitativ enumerate de prezenta lege, respectiv de alte legi speciale. Am propus reducerea şi restructurarea termenelor pentru care anumite documente nu pot fi cercetate. Am introdus o diferenţiere între accesul pentru orice persoană şi accesul în interesul cercetării ştiinţifice.

Am propus restituirea documentelor, de arhive confiscate foştilor proprietari, cu condiţia ca aceştia să garanteze protejarea şi accesibilitatea fondurilor astfel reprimite.

Kereskényi Sándor
senator de Satu Mare

Márton Árpád
deputat de Covasna